RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

**LAUSUNTO**

1845558

Markkinaosasto
Ruokamarkkinayksikkö

Pvm/Datum/Date
14.2.2025

Dnro/Dnr/DNo
840/00.00.01.00.02/2025

**Lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle ehdotuksesta muutoksiksi yhteisen maatalouspolitiikan asetuksiin (EU) N:o 1308/2013, (EU) 2021/2115 ja (EU) 2021/2116 viljelijöiden aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa**

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle ehdotuksesta muutoksiksi yhteisen maatalouspolitiikan asetuksiin (EU) N:o 1308/2013, (EU) 2021/2115 ja (EU) 2021/2116 viljelijöiden aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa. Ruokavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua kirjelmästä.

**”Komissio ehdottaa kaupallisia menettelyjä koskevia uusia vapaaehtoisia ilmaisuja. Tavoitteena on lisätä läpinäkyvyyttä ja termien luotettavuutta sekä estää termien väärinkäyttöä. Ilmaisuja ”reilu” ja ”oikeudenmukainen” ja näitä ilmaisuja vastaavia ilmaisuja voitaisiin käyttää ainoastaan yksinään tai yhdessä muiden ilmaisujen kanssa.”**

**”Komissio esittää tuottajaorganisaatioille uusia mahdollisia tavoitteita, jolla ne voivat pyrkiä päämääräänsä. Näitä ovat aloitteiden toteuttaminen, joilla ne voivat edistää lyhyitä toimitusketjuja tai vapaaehtoisten ilmaisujen käyttöä, kuten esimerkiksi ilmaisut reilu ja oikeudenmukainen.”**

Ruokavirasto pitää ehdotettujen termien käyttöä sinänsä hyvänä, mutta näkee ehdotuksessa haasteita valvonnan ja tulkinnan kanssa erityisesti niissä tilanteissa, joissa tuottajaorganisaatioille maksetaan tukea (tällä hetkellä ainoastaan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiot). Termien käyttämisen tulisi olla täysin yksiselitteistä, ettei esimerkiksi tuen maksamisen yhteydessä jouduta tulkitsemaan toimenpiteiden tukikelpoisuutta termien käyttämisen osalta.

**”Komissio ehdottaa, että tuottajaorganisaatio voisi toimia yhdellä tai useammalla alalla ja luonnonmukaista tuotantoa harjoittava tuottajaorganisaatio yhdellä tai usealla luonnonmukaisen tuotannon alalla. Tuottajaorganisaatio muodostuu tuottajista ja se perustetaan viljelijöiden aloitteesta ja sen tulee olla viljelijäjäsenien kontrolloima. Myös ilman virallista tuottajaorganisaatioasemaa oleva tuottajaorganisaatio, kuten osuuskunta, voisi suunnitella tuotantoa, optimoida tuotantokustannuksia, saattaa markkinoille ja neuvotella maataloustuotteiden toimitussopimuksia jäsentensä puolesta niiden koko tuotannon tai sen osan osalta. Edellytys on, että tämä organisaatio kuitenkin täyttää markkinajärjestelyasetuksessa määritellyt tuottajaorganisaatioita ja sen hyväksyntää koskevat edellytykset.”**

**Ruokavirasto**
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

**Livsmedelsverket**
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

**Finnish Food Authority**
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

**LAUSUNTO**

Markkinaosasto
Ruokamarkkinayksikkö

Ruokavirasto näkee haasteita tuottajaorganisaatioiden hyväksymisehtojen toteutumisen toteamisessa ja valvonnassa tilanteissa, joissa sama tuottajaorganisaatio voi toimia samaan aikaan usealla eri toimialalla, kuten jäsenten tunnistaminen osaksi oikeaa toimialaa ja tuottajaorganisaation kirjanpidon yksiselitteisyys. Erityisesti niissä tilanteissa, joissa tuottajaorganisaatiolle maksetaan tukea, kaupan pidetyn tuotannon arvon laskenta ja tuen oikean kohdentumisen valvonta voi olla hyvin haastavaa.

Ruokavirasto pitää sinänsä hyvänä ehdotusta siitä, että myös muut kuin tuottajaorganisaatiot voivat käydä sopimusneuvotteluita, jos organisaatio täyttää tuottajaorganisaatioille asetetut ehdot. Ruokavirasto pitää asian valvontaa kuitenkin hyvin haastavana.

**”Komissio ehdottaa edelleen, että tuottajaorganisaation säännöissä voitaisiin määrätä jäsenten mahdollisuudesta olla suoraan yhteydessä ostajiin, jos tällainen suora yhteys ei vaaranna tuottajaorganisaation tavoitteita.”**

Ruokavirasto pitää ehdotusta hyvänä, mutta näkee kuitenkin haasteita asian valvonnassa erityisesti silloin, jos jäsenet myyvät tuotteitaan suoraan ostajalle ohi tuottajaorganisaation.

**”Komissio ehdottaa korotettua EU:n taloudellista apua hedelmä ja vihannesalan tuottajaorganisaatioille, mikäli jäsenvaltion järjestäytymisaste alalla on alle 10 prosenttia, tietyissä tapauksissa nuorille ja uusille viljelijöille heidän tilansa osalta sekä menojen osalta, joihin vaikuttavat jäsenvaltioiden määrittelemät epäsuotuisat sääolot, luonnonkatastrofit, kasvitaudit tai tuholaisvahingot. Unionin korotettu tuki olisi näissä tapauksissa enintään 60–70 prosenttia tosiasiallisesti aiheutuneista menoista.”**

Ruokavirasto pitää ehdotusta hyvänä, mutta haluaa kuitenkin huomauttaa, että yli 50 % tukitaso tekee tuottajaorganisaatiosta julkisen hankintayksikön, jonka pitää noudattaa hankintalakia. Käytännössä hankintalain noudattaminen kokonaisuudessaan ei ole houkutellut tuottajaorganisaatioita, eivätkä tuottajaorganisaatiot tähän mennessä ole olleet kiinnostuneita jo olemassa olevista tukitason korottamisen mahdollisuuksista.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har satts upp och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Ylijohtaja MATTI PUOLIMATKA
Hyväksytty 14.2.2025

Johtava asiantuntija JENNI ANTTILA
Esitelty 14.2.2025

**Ruokavirasto**
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

**Livsmedelsverket**
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

**Finnish Food Authority**
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7